

"Információs hadviselés, vezetési hadviselés az egyetemi oktatásban" címmel november 21-én egyetemünk adott otthont a Honvéd Vezérkar Elektronikai Hadviselési Osztály és a ZMNE VSZTK Elektronikai Hadviselés tanszéke által rendezett - és a résztvevők véleménye szerint igen sikeres - tudományos konferenciának.

A konferencia egy hosszabb tudományos kutatási-, tananyag fejlesztési időszak elteltével a széles nyilvánosság előtt kívánta megvitatni az "Információs hadviselés" és a "Vezetési hadviselés" című tantárgyak egyetemi oktatásba való bevitelének szakmai és technikai kérdéseit.

A témakitűzés előzményéhez tartozik, hogy a nyár végén a HVK vezetési főcsoportfőnök levélben fordult a ZMNE rektorához, és kérte, hogy az egyetem előtt álló tananyagreform keretében **az információs hadviselés és a vezetési hadviselés minden egyetemet, főiskolát végző tiszt és polgári hallgató számára kerüljön oktatásra.**

Az Elektronikai Hadviselés tanszék bázisán elkészültek a jegyzetek, a tananyagleírások, tantárgyi programok, és megtörténtek az előkészületek arra, hogy az egyetem hat Szakfejlesztési Fóruma elé kerüljön a javaslat. (A Szakfejlesztési Fórumok állásfoglalása a Kari Oktatási Bizottságok, majd a Kari Tanácsok és legvégül az Intézményi Tanács elé kerül.) Ezt a folyamatot kívántuk a konferenciával is előkészíteni, hiszen köztudott, hogy a fenti grémiumok előtt nemigen van lehetőség ilyen részletes és alapos indoklás betérjesztésére, meghallgatására és ezek fényében a megalapozott álláspont kialakítására.

A tudományos konferenciák eddigi gyakorlatából hiányoztak a hallgatóság reakciói, az élő diskurzus. Most egészen másfajta konferenciát szerveztünk. A

meghívó mellé mindenki megkapta a két tantárgy jegyzetét, ami nem egy szokásos dolog a konferenciák sorában.

Úgy terveztük, hogy a vitaindító előadások meghallgatása után a témában előzetesen tájékozódott és felkészült meghívottak tudományos megalapozottsággal kifejtik véleményüket, pro és kontra érvek hangzanak el akár szakmai, akár oktatásszervezési oldalról. Olyan valóban tudományos konferenciát kívántunk rendezni, ahol élő párbeszéd, vita alakul ki, ahol nem csak az előadók, hanem minden résztvevő szabadon véleményt nyilváníthat, valódi szakmai érvek ütközhetnek.

Ennek érdekében az elkészült egyetemi jegyzetekből több mint ötven példányt eljuttattunk a HVK illetékes szakembereinek, az egyetem, a karok és az érintett tanszékek vezetőinek, valamint a tanulmányi- és oktatásszervezési kérdésekben illetékeseknek. Módot akartunk adni arra, hogy előzetes tanulmányozással és a konferencia vitaindító előadásaival minden érdekelt megismerhesse az új tantárgyak oktatásának szükségességét, azok felépítését, főbb tartalmi részeit és az oktatás egyéb technikai jellegű kérdéseit.

Dr. Csűrös János egyetemi tanár, a konferencia elnöke megnyitójában felhívta a résztvevők figyelmét, hogy 2002-től át kell térni a kreditrendszerű képzésre, a minőségbiztosítás garanciáit be kell építeni a tananyagstruktúrába is, és éppen most van itt az ideje, hogy az 1996-ban akkreditációra beadott tananyagstruktúrát az új igényeknek, képzési szükségleteknek megfelelően átdolgozzák a tantárgyfelelősök, a szakok, a karok és

összességében az egyetem egésze.

Jövőre tehát felül kell vizsgálni, hogy mit és milyen óraszámokban kell tanítani ahhoz, hogy egyrészt **a képzési követelményekben meghatározottak teljesüljenek**, másrészt a NATO tagságunkból eredő megváltozott geostratégiai helyzetben **az átformalódó megrendelői igények kielégíthetőek legyenek**.

Ezt a folyamatot követte végig Ványa László mk. alezredes, egyetemi adjunktus "*Paradigmaváltás a hadtudományban, paradigmaváltás a hadviselésben*", Dr. Várhegyi István nyá. ezredes, c. egyetemi docens "*Az állami és katonai vezetést fenyegető veszélyek és kihívások az információs korban, az állami és katonai vezetés lehetséges válaszai az új kihívásokra*", Dr. Makkay Imre mk. ezredes, egyetemi tanár "*A katonai felsőoktatás, kutatás, fejlesztés szerepe a haderő átalakításában*" és Dr. Haig Zsolt alezredes, egyetemi docens "*Az információs hadviselés és a vezetési hadviselés tantárgyak oktatása*" című vitaindító előadása.

A megrendelő elvárásait és a témával kapcsolatos nézeteit a távollévő Mikita János ezredes vezetési csoportfőnök nevében Dr. Rajki Tibor mk. ezredes a HVK Elektronikai Hadviselési Osztály vezetője tolmácsolta, majd a vita során saját álláspontját is kifejtette. A hozzászólások sorában Dr. Pintér István ezredes, a Vezetési és Szervezési tanszék vezetőjének helyettese, Gyenes István ezredes a Katonai Felderítő Hivatal REF igazgatója, Nagy Ernő alezredes a BJKMFK Elektronikai-harc tanszékvezetője, Benke Gyula ezredes a Honvédelmi Minisztérium Oktatási és Tudományszervező Főosztályának képviselőjében, Csizmazia László mk. alezredes a felsőfokú vezetői tanfolyam hallgatója, és Németh Sándor alezredes, a J-5 elektronikai anyagtervező tisztje kért szót.

Valamennyien szilárdan egyetértettek abban, hogy rendkívül aktuális és fontos tananyag kialakulásáról van szó, amelyet mind a főiskolai, mind az egyetemi alap és kiegészítő képzésben oktatni kell. Olyan integráló jellegű, központi szerepet betöltő tantárgyak ezek, amelyek rendszerbe foglalják az általános és szakmaspecifikus tantárgyakat, mintegy kapcsolóelemként szolgálnak az összefegyvernemi hadművelet és harcászat, valamint a fegyvernemek harcászata között.

Vita inkább azon alakult ki, hogyan célszerű elosztani a tárgyakat a főiskolai és az egyetemi képzés között. Végül konszenzusos állásfoglalás született arról, hogy a főiskolai képzésben nagyobb hangsúlyt kell kapnia az elméleti megalapozás után a gyakorlatban közvetlenül hasznosítható, az első tiszti beosztásra jobban felkészítő ismereteknek, míg az egyetemi képzésben mélyebb elméleti tudás, esetenként hipotézisek oktatására is módot kell találni.

Aki meghallgatta az előadásokat, majd a vitát, az meggyőződhetett arról, hogy nem más tanszékek órakereteinek rovására javasoljuk ezen tárgyak oktatását, hanem velük együttműködésben, mintegy szimbiózisban. A pusztítás, a pszichológiai műveletek, a katonai megtévesztés, és a hadműveleti biztonság, valamint a valamennyi területet támogató felderítés oktatásában messzemenően támaszkodnunk kell az illetékes szaktanszékek szaktudására. Abban viszont egyetértettek a résztvevők, hogy a tantárgyfelelős az Elektronikai Hadviselés tanszék legyen.

Rajki Tibor mk. ezredes úr arra a kérdésre, hogy miért az Elektronikai Hadviselés tanszék - szakma - viszi az információs-, és a vezetési hadviselési kérdéseket, egy NATO vezető körökből származó idézettel válaszolt: *"Doktrinálisan az elektronikai hadviselés csak egyik összetevője a vezetési hadviselésnek, azonban hatását és befolyását tekintve messze több, mint a maradék négy együttvéve."* Az idézet egybeesik azzal is, hogy ezen területtel a NATO Katonai Tanácsa a NATO Elektronikai Hadviselési Tanácsadó szervezetét bízta meg, amely saját tagjai közül megalakította a NATO Információs Műveletek Munkacsoportját. Ebbe a tagállamok az elektronikai hadviselési szakértőiket delegálják.

Az elnöklő Dr. Csűrös János dékán úr összegzésében sajnálatát fejezte ki, hogy sem a Tanulmányi Hivatal, sem a Hadtudományi Kar egyetlen képviselője sem jött el a konferenciára. Ez pedig a jövő szempontjából igen fontos lett volna, mivel a Szakfejlesztési Fórumoknak, Kari Tanácsoknak - egyetemi közös tárgyakról lévén szó - állást kell foglalniuk. Ez alkalom lett volna álláspontjuk kifejtésére.

A XXI. század kihívásainak megfelelni képes haderő létrehozásában *"legelső és legfontosabb feladat azon környezet kialakítása, amely képes befogadni a vezetési hadviselés realizálásához és bevezetéséhez szükséges újfajta szemléletet, illetve képes a környezetet annak befogadására felkészíteni. Más szavakkal, kiművelt főkre van szükség, akik nemcsak elfogadják, de értik és művelik a következő évszázad tudományát. Kiművelt emberek biztosítása pedig csak oktatással érhető el. Csak a szellemi befogadó közeg létrehozása után lehetséges majd a technikai korszerűsítés, az eszközökbe beépített tudás hatékony felhasználása"* hangzott el Mikita János ezredes, a J-6 csoportönökének írásából.

És végül álljon itt még egy idézet Dr. Makkay Imre mk. ezredes előadásából, aki - összehasonlítván a hagyományos és az információs hadviselést - mintegy összegzésképpen megállapította: *"Ha volt ipari háttér, akkor tudtak háborúzni a hagyományos háborúban, itt azonban nem kell sem ipari háttér, sem mozgósítás, sem igazi tüzérső, nincs bevetésről szó, de nincsenek hadüzenetek, nincsenek törvények, nincsenek nemzetközi egyezmények, és diplomácia sincs, egy van: vesztes. A vesztes az, aki nem készült fel az információs hadviselésre."*

Mi nem lehetünk vesztesek!

**Ványa László mk. alezredes
egyetemi adjunktus**